

ประเพณีบุญข้าวจี วัดท่ากกแก

ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำนำ

ประเพณีบุญข้าวจี๋ วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเอกสารองค์ความรู้ ภายใต้โครงการจัดเก็บข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นข้อมูลที่ทีมงานสำนักศิลปะ และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้จัดทำขึ้นจากการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล องค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เยาวชนและประชาชนรุ่นหลังได้รับรู้ถึง เรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน

ทั้งนี้ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจทั้งหลาย นำองค์ความรู้นี้ไปเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและ เล็งเห็นถึงคุณค่าของร่องรอยทางวัฒนธรรมที่คนในอดีตได้สร้างไว้ต่อไป

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม	
เรื่อง ประเพณีบุญข้าวจี	๑
วัตถุประสงค	๑
ขอบเขต	๑
เป้าหมาย	๑
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑
ประวัติความเป็นมาประเพณีบุญข้าวจี	๒
การทำข้าวจี	๓
แนวทางการนำไปปฏิบัติใช้	๘
ข้อเสนอแนะ	๘
บรรณานุกรม	๙
ภาคผนวก รายละเอียดรายวิชา (มคอ. ๓) ที่ใช้บูรณาการ	๑๐

องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม
เรื่อง ประเพณีบุญข้าวจี
วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการเสาะแสวงหา รวบรวม จัดเก็บความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่เชี่ยวชาญในด้านประเพณี
พื้นบ้าน ประเพณีบุญข้าวจี วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๒. เพื่อจัดทำเป็นเล่มองค์ความรู้สำหรับเผยแพร่ให้แก่เยาวชนและผู้ที่มีความสนใจศึกษาเรียนรู้

ขอบเขต

ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาและรูปแบบการจัดประเพณีบุญข้าวจี วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

เป้าหมาย

จัดเก็บข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน เรื่องประเพณีบุญข้าวจี วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีบุญข้าวจี วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก
จังหวัดเพชรบูรณ์
๒. ได้สืบสานและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ประเพณีบุญข้าวจี วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอ
หล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๓. ได้องค์ความรู้สำหรับนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอน

ประเพณีบุญข้าวจี วัดท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์

บ้านท่ากกแก เป็นชุมชนที่มีรูปแบบการดำเนินวิถีชีวิตตามหลัก ฮีตสิบสอง ซึ่งหมายถึงประเพณีทั้ง ๑๒ เดือนที่เกี่ยวข้องกับหลักทางพุทธศาสนา เป็นความเชื่อที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษอย่างไม่ขาดสาย มีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันไปในแต่ละเดือนเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลในการดำเนินชีวิต เรียกอย่างท้องถิ่น ว่างานบุญ ชาวบ้านให้ความสำคัญกับประเพณีฮีตสิบสองเป็นอย่างมากและยึดถือปฏิบัติมาอย่างสม่ำเสมอ นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างแท้จริง คำว่า “ฮีตสิบสอง” มาจากคำว่า “ฮีต” อันหมายถึงจารีตการปฏิบัติที่สืบทอดกันมาจนกลายเป็นประเพณี ส่วนคำว่า “สิบสอง” คือประเพณีที่ปฏิบัติตามเดือนทางจันทรคติทั้งสิบสองเดือน ในที่นี้ผู้เขียนขอนำเสนองานประเพณีบุญข้าวจี ของชุมชนบ้านท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นประเพณีที่ถูกจัดขึ้นในช่วงเดือนสามของทุกปี

ประวัติความเป็นมาประเพณีบุญข้าวจี

บุญข้าวจีนิยมทำกันในราวกลางเดือนหรือปลายเดือนสาม คือ ภายหลังการทำบุญวันมาฆบูชา ข้าวจีคือ ข้าวเหนียวนึ่งให้สุกแล้วนำมาปั้นเป็นก้อนทาเกลือเคล้าให้ทั่วและนวดให้เหนียวแล้วเสียบไม้ย่างไฟ เหตุที่ทำให้ทำบุญข้าวจีในเดือนสาม เนื่องจากเป็นเวลาที่ชาวนาได้มีการทำนาเสร็จสิ้น ชาวนาได้ข้าวขึ้นยุ้งใหม่จึงอยากร่วมกันทำบุญข้าวจีถวายแก่พระสงฆ์

สำหรับมูลเหตุดั้งเดิมที่มีการทำบุญข้าวจี เป็นประเพณีที่มีเรื่องเล่ากันตามความเชื่อว่า “เมื่อครั้งพระพุทธเจ้ายังมีพระชนมายุอยู่ครั้งหนึ่งได้เสด็จไปประทับที่กรุงราชคฤห์ มีนางปทุมณฑาสี ซึ่งเป็นคนรับใช้อยู่ในบ้านของเศรษฐี มีหน้าที่ตำข้าวให้ครอบครัวเศรษฐี วันหนึ่ง นางปทุมณฑาสีตำข้าวตั้งแต่กลางคืนจนถึงรุ่งเช้าของอีกวัน และได้เก็บเศษข้าวที่แตก เรียกว่า “ข้าวปลาย” ไปนึ่ง เมื่อนึ่งแล้วนางได้นำมาปั้นแล้วนำไปจี่ไฟเก็บไว้กิน โดยจะซ่อนข้าวจีปั้นเล็ก ๆ ไว้ในพกขึ้นของนาง ขณะนั้นเองที่พระพุทธเจ้ากำลังพิจารณาว่าจะโปรดสัตว์โลกคนไหนดี และได้เห็นว่านางปทุมณฑาสีจะหมดอายุขัยในวันนี้แล้ว พระพุทธเจ้าจึงเสด็จมาโปรดโดยการบิณฑบาต เมื่อพระพุทธเจ้าเดินบิณฑบาตผ่านหน้านางปทุมณฑาสี เมื่อนั้นนางเกิดความเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างมาก แต่ไม่มีปัจจัยอะไรจะใส่บาตร นอกจากข้าวจีปั้นเดียวที่ซ่อนไว้ในพกขึ้น นางจึงได้อธิฐานในใจว่าจะสละข้าวจีปั้นนี้เพื่อเป็นทานแก่พระพุทธเจ้า แล้วนำข้าวจีใส่บาตรถวายพระพุทธเจ้าไป แต่ในใจนางปทุมณฑาสีนั้นก็ยังกังวลว่า ข้าวจีที่ถวายไปนั้นเป็นทานที่ไม่ประณีต เป็นอาหารเหลือ ไม่ใช่อาหารชั้นดี และคิดว่าพระพุทธเจ้าคงรับไว้เพียงไม่ให้เสียน้ำใจ คงจะไม่สวย และอาจจะเอาไปให้ผู้อื่นแทน แต่ด้วยพระพุทธเจ้าก็รู้ถึงความคิดของนาง ขณะที่นางปทุมณฑาสีเดินทางกลับบ้าน ได้พบพระพุทธเจ้าประทับอยู่ระหว่างทางพร้อมทั้งนั่งฉันข้าวจีที่นางปทุมณฑาสีได้ใส่บาตรไว้ นางปทุมณฑาสีเห็นดังนั้นก็ปลาบปลื้มปิติเป็นอย่างมาก แล้วพระพุทธเจ้าจึงทรงเทศนาโปรดนางปทุมณฑาสี นางซาบซึ้งในสพระธรรมเป็นอย่างมาก จนบรรลุโสดาปัตติผล และในวันนั้นเองนางก็สิ้นอายุขัย ด้วยอานิสงค์บุญของนางปทุมณฑาสี จึงได้ไปเกิดเป็นเทพบุตรอยู่บน

สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และได้เกิดเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งในสมัยพระพุทธเจ้าองค์ต่อไป” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พุทธศาสนิกชนจึงนิยมการทำบุญด้วยข้าวจี๊สืบต่อมา

การทำข้าวจี๊

ข้าวจี๊ มีวิธีการทำโดยนำข้าวเหนียวที่นึ่งจนสุกแล้วมาปั้นขนาดประมาณเท่ากำมือเป็นรูปวงรี ใส่มั้เสียบตรงกลางแล้วทอดด้วยเกลือ หรืออาจจะใส่น้ำอ้อยไว้ข้างในเพื่อเป็นไส้ก็ได้ จากนั้นนำไปปิ้งไฟให้สุกด้วยวิธีวางบนตะแกรงเหล็กที่วางอยู่บนเตาไฟ(ชาวบ้านเรียกการปิ้งว่า จี๊) ในระหว่างที่ปิ้งข้าวอยู่บนเตาไปนั้น ก็จะนำไข่ไก่มาตีผสมปรุงรสชาตนิดหน่อย หลังจากที่ปิ้งจนข้าวเริ่มสุกออกสีเหลืองก็จะนำไข่ไก่ที่ตีไว้มาทาให้ทั่ว แล้วจึงนำไปปิ้งต่อให้สุกจนส่งกลิ่นหอมไปทั่ว

ขั้นตอนการทำบุญข้าวจี

เมื่อถึงวันกำหนดการจัดงานทำบุญข้าวจี เช้าวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ชาวบ้านเดินทางมายังวัดท่ากกแก พร้อมด้วยข้าวจี อาหารหวานคาว ดอกไม้รูปเทียน เพื่อนำมาร่วมทำบุญเนื่องในวันสำคัญ เมื่อมาถึงยังวัดแล้ว ชาวบ้านจะแบ่งข้าวจีออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ข้าวจีส่วนที่ ๑ จะนำไปวางใส่ในขันโตกที่ทางวัดได้จัดเตรียมไว้ให้ พร้อมทั้งเขียนชื่อนามสกุลบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วของตนเองแนบไปกับข้าวจินั้นด้วย เพื่อเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลส่งไปให้บรรพบุรุษที่เสียชีวิตไปแล้ว

ข้าวจีส่วนที่ ๒ จะนำข้าวจีเตรียมไว้สำหรับใส่บาตรพระ เพื่อเป็นการทำบุญให้กับตนเองและครอบครัว

ข้าวจีส่วนที่ ๓ คือส่วนสุดท้าย หลังจากทีประกอบพิธีทำบุญในศาลาเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะนำข้าวจีพร้อมทั้ง อาหารหวานคาว หมากพลู ซึ่งเครื่องเช่นไหว้ดังกล่าวมานี้เป็นของที่บรรพบุรุษของตนชอบรับประทานเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ เป็นออกไปวางเช่นไหว้บรรพบุรุษของตนที่บริเวณหน้าธาตุที่บรรจุกระดูก หรือ

วางในบริเวณโคนต้นไม้ภายในวัด หรือสนามหญ้าพื้นที่โล่งแจ้ง เพื่อเป็นการเจริญวิญญาของบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วมารับเครื่องเซ่นไหว้ หลังจากนั้นก็ถือว่าเป็นอันเสร็จพิธีในงานประเพณีบุญข้าวจี

ครั้นถึงเวลาพระภิกษุสงฆ์ สามเณร เดินทางขึ้นนั่งยังอาสน์สงฆ์ ในศาลาการเปรียญ มัคทายกประจำวัดนำกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัยกราบพระรับศีล จากนั้นนำกล่าวคำถวายภัตตาหารและกล่าวคำถวายข้าวจี พร้อมทั้งนำข้าวจีใส่บาตร พระสงฆ์ขึ้นยังธรรมาสน์ เพื่อเทศนาโปรดพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมกันทำบุญถึงเรื่องของประวัติความเป็นและผลบุญของการถวายข้าวจี เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับชาวบ้านที่มาทำบุญ และร่วมมือร่วมใจกันสืบทอดประเพณีบุญข้าวจีให้คงอยู่สืบต่อไป ถือได้ว่าเป็นกุสโลบายของคนโบราณในการทำบุญได้เป็นอย่างดี ซึ่งถึงแม้ว่าข้าวจินั้นจะเป็นอาหารที่ทำขึ้นไม่ยาก ไม่ประณีตสวยหรู เป็นสิ่งเล็กน้อยด้อยค่า แต่ถ้าหากทำขึ้นด้วยใจอันบริสุทธิ์แล้ว ก็เกิดอานิสงค์ผลบุญมากเหมือนการทำบุญอื่นทั่วไปได้เช่นกัน ระหว่างที่พระสงฆ์กำลังเทศนาชาวบ้านจะนำรายชื่อของบรรพบุรุษแต่ละครอบครัวที่ล่วงลับไปออกมาจุดไฟเผาที่ด้านนอกศาลา หลังจากทีพระสงฆ์เทศน์จบ มัคทายกก็จะนำกล่าวคำถวายปัจจัย และกรวดน้ำรับพรจากพระสงฆ์ จากนั้นกราบพระอีกครั้ง สุดท้ายชาวบ้านจะนำข้าวจีส่วนที่ ๓ และอาหารหวานคาว ออกไปเซ่นไหว้ วิญญาณบรรพบุรุษบริเวณสถานที่ต่างๆ ภายในวัด พร้อมทั้งจุดเทียนธูป เทน้ำที่กรวด บอกกล่าวเชิญผีบรรพบุรุษมารับของเซ่นไหว้ที่มีข้าวจินั้นอยู่ด้วย ถือว่าเป็นอันเสร็จพิธีการทำบุญข้าวจี

งานประเพณีบุญข้าวจี หรือ บุญเดือนสาม บ้านท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดจัดขึ้นตรงกับวันมาฆบูชา เป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างช้านานจากอดีตถึงปัจจุบันตามฮีตสิบสอง แสดงให้เห็นถึงการสืบทอดประเพณีตามจารีตของคนในชุมชนที่มีความศรัทธาต่อพุทธศาสนา โดยมีความเชื่อว่าการได้ทำบุญข้าวจีแล้วจะได้บุญกุศลมากและเป็นกาละทานชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นเวลาที่ชาวนาหมดการะการทำนา จึงอยากร่วมกันทำบุญข้าวจีถวายพระสงฆ์ และยังเป็นการปลูกฝังให้กับเยาวชนรุ่นหลังเรื่องความกตัญญูต่อบรรพบุรุษของตนเอง รวมทั้งเป็นพื้นที่ให้ผู้คนในชุมชนได้พบปะพูดคุยทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงความสามัคคีให้เกิดกับชุมชน โดยใช้วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจจัดเกล้าให้คนในชุมชนซึ่งอาจจะมีบางส่วนมองไม่เห็นถึงแก่นแท้ของประเพณีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม ที่บรรพบุรุษได้มีกุศโลบายซ่อนไว้ภายในให้ขบคิดอยู่เสมอนั่นเอง

แนวทางการนำไปปฏิบัติใช้

๑. เผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
๒. บูรณาการกับการเรียนการสอน รายวิชา HSPA409 สถาบันทางการเมืองไทย โดยนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการลงพื้นที่ ทบทวน ข้อมูลให้ครบถ้วนทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ใช้ศึกษาหาความรู้ สืบต่อจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป

บรรณานุกรม

กองแก้ว ท้าวเงิน. (๒๕๖๕). อายุ ๖๒ ปี บ้านเลขที่ ๕๒ หมู่ ๔ ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๑๖ กุมภาพันธ์.

ถาวร เชื่องแสง. (๒๕๖๕). อายุ ๕๑ ปี บ้านเลขที่ ๑๗๖ หมู่ ๔ ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๑๖ กุมภาพันธ์.

ทฤษฎี วงศ์มีมา. (๒๕๖๕). อายุ ๒๗ ปี บ้านเลขที่ ๖๓ หมู่ ๘ ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๑๖ กุมภาพันธ์.

ธัญญา คำมี. (๒๕๖๕). อายุ ๔๓ ปี บ้านเลขที่ ๗๖ หมู่ ๘ ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์.

สัมภาษณ์, ๑๖ กุมภาพันธ์.

บาง ลู่ทอง. (๒๕๖๕). อายุ ๗๓ ปี บ้านเลขที่ ๔๐ หมู่ ๔ ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์.

สัมภาษณ์, ๑๖ กุมภาพันธ์.

พระสมุห์ไพโรศาล ภทรมณี. (๒๕๖๕). อายุ ๔๐ ปี พรรษา ๑๕ พรรษา วันท่ากกแก หมู่ ๘ ตำบลตาลเดี่ยว

อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๑๖ กุมภาพันธ์.

สีดา ท้าวเงิน. (๒๕๖๕). อายุ ๘๓ ปี บ้านเลขที่ ๑๘๘ หมู่ ๔ ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๑๖ กุมภาพันธ์.

สมร จันทร์หอม. (๒๕๖๕). อายุ ๘๐ ปี บ้านเลขที่ ๖๓/๑ หมู่ ๘ ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๑๖ กุมภาพันธ์.

ภาคผนวก
รายละเอียดรายวิชา (มคอ. ๓) ที่ใช้บูรณาการ

	รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)
	คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
	หลักสูตร/สาขาวิชา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา
สถาบันทางการเมืองไทย HSPA409
Political Institution
2. จำนวนหน่วยกิต
3 (3-0-6)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิชาเฉพาะด้าน...วิชาบังคับ
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
อาจารย์ ดร. สดุดี คำมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ อินทรประไพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร กิจจาร์ภัย
5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน
ภาคการศึกษาที่ 2/2564 ชั้นปีที่ 3
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite)
ไม่มี
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites)
ไม่มี
8. สถานที่เรียน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด
1 ตุลาคม 2564

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ ประวัติความเป็นมาและความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทย โครงสร้างอำนาจ รูปแบบการปกครอง สถาบันการปกครอง ตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถึงปัจจุบัน ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจาก อิทธิพลทางเศรษฐกิจ สังคม และความเปลี่ยนแปลงที่ได้รับจากอิทธิพลสังคมโลก

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้ นักศึกษามีความสำนึกถึงหน้าที่ทางการเมืองการปกครอง มีความรู้ด้านวิวัฒนาการทางการเมืองการปกครองของไทย และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากอิทธิพลทางเศรษฐกิจ สังคม และความเปลี่ยนแปลงที่ได้รับจากอิทธิพลสังคมโลก

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายของรายวิชา

ศึกษาแนวคิดและหลักการ และวิวัฒนาการของสถาบันทางการเมืองไทย เช่น รัฐสภา คณะรัฐมนตรี สถาบันพระมหากษัตริย์ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และองค์กรอิสระอื่นๆ

study concepts and principles and the evolution of the study of Thai political institutions such as the parliament, the cabinet, the monarchy, political parties, interest groups and other independent organizations

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

หน่วยกิต	จำนวนชั่วโมง/ภาคการศึกษา			
	บรรยาย	การฝึกปฏิบัติ/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง	สอนเสริม
3(3-0 -6)	45 ชั่วโมง/ ภาค การศึกษา	ไม่มีการฝึกปฏิบัติ	6 ชั่วโมง/สัปดาห์	ตามความต้องการของ นักศึกษา

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

ตารางการให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

รายวิชา	อาจารย์ ผู้สอน	วัน-เวลา ให้ คำปรึกษา	สถานที่หรือ หมายเลข ห้อง ผู้สอน	หมายเลข โทรศัพท์ ผู้สอน	ที่อยู่ของ E-mail ผู้สอน	รวมจำนวน ชั่วโมงต่อ สัปดาห์ ที่ให้ คำปรึกษา
การเมืองการ ปกครองไทย	อ.ศุद्धิ คำมี	วันพุธ 13.00- 16.00 น.	ห้องการ บริหาร การ ปกครอง ท้องถิ่น	0857326130	Sadudee355@hotmail.com	3 ชั่วโมง ต่อหนึ่ง สัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

พัฒนาผู้เรียนให้มีความเสียสละ รับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจรรยาบรรณวิชาชีพ เคารพในสิทธิส่วนบุคคลไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ซื่อสัตย์ ซื่อตรง รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม โดยเน้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 ผลการเรียนรู้	1.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	1.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 มีความเสียสละ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต	1 การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1 ใช้แบบสอบถามมาตรฐานที่วัดคุณธรรม จริยธรรม ให้นักศึกษาประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2 มีความรับผิดชอบ มีวินัย ตรงต่อเวลา	2 สอน คุณธรรม จริยธรรม แทรกในเนื้อหา	2 สัมภาษณ์เพื่อนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ในเรื่องความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ
3 มีภาวะผู้นำและเป็นผู้ตามที่ดี รู้จักการทำงานเป็นทีม	3 มีกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม	3 ประเมินโดยสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออก โดยมีการบันทึกคะแนนระหว่างการเรียนการสอน
4 เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ขยันหมั่นเพียร อดทน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4 นำเหตุการณ์ที่ผู้เรียนสนใจมาให้ผู้เรียนฝึกฝนการคิดวิเคราะห์และหาทางแก้ไข ปัญหาด้วยตนเอง	4 ประเมินโดยสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออก โดยมีการบันทึกคะแนนระหว่างการเรียนการสอน
5 เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ รักษาความลับขององค์กร	5 ให้ผู้เรียนฝึกฝนการทำงานเป็นทีมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	5 ประเมินโดยสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออก โดยมีการบันทึกคะแนนระหว่างการเรียนการสอน

2. ด้านความรู้

เชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎี และประวัติศาสตร์ทางการเมืองการปกครองของไทย มาสร้างจิตสำนึกและความตื่นตัวทางการเมือง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป

2.1 ผลการเรียนรู้	2.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	2.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญ	1 บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม การนำเสนอ รายงาน การวิเคราะห์ กรณีศึกษา และมอบหมายงานให้ค้นคว้า	1 ประเมินจากทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี
2 นักศึกษามีทักษะทางปัญญา นำความรู้มาใช้ในสังคมในประเด็นที่เหมาะสม	2 บอกถึงแหล่งข้อมูลเพื่อให้ นักศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูล สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2 ประเมินผลจากผลงานที่ได้รับ มอบหมาย ตามหัวข้อที่กำหนด โดยอ้างอิงทฤษฎีในวิชาที่เกี่ยวข้อง
3 นักศึกษามีทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสาร รวมทั้งการประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม	3 จัดประชุมแบ่งงาน ติดตามงาน เป็นระยะเวลาที่กำหนด หรือตามความเหมาะสม	3 ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการได้รับการยอมรับจากเพื่อนของนักศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
4 นักศึกษาสามารถบูรณาการความรู้ที่ได้ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ และปฏิบัติ	4 จัดทำรายงานผล วิเคราะห์ ความต้องการ และนำเสนอ	
5 นักศึกษาเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	5 เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้	

3. ด้านทักษะทางปัญญา

พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบมีการวิเคราะห์ ประยุกต์แนวคิดกับปรากฏการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองได้เป็นอย่างดี สามารถเสนอแนะวิธีการพัฒนาการเมืองไทยได้เป็นอย่างดี

3.1 ผลการเรียนรู้	3.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	3.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดอย่างเป็นระบบ	1 มอบหมายโจทย์ปัญหา ให้ฝึกการค้นคว้าหาความต้องการ และวิเคราะห์ผลความต้องการทางการเมืองการปกครอง	ประเมินผลจากผลงานที่ได้รับ มอบหมาย ตามหัวข้อที่กำหนด โดยอ้างอิงทฤษฎีในวิชาที่เกี่ยวข้อง และควรนำมาเป็นพื้นฐานในการจัดการ
2 ความสามารถในการสืบค้น ศึกษา และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา	2 จัดทำรายงานผลวิเคราะห์ ความต้องการทางการเมืองการปกครอง และนำเสนอ	

3 ความสามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหา	3 ประชุมร่วมกันระหว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา	
4 ความสามารถประยุกต์ความรู้และทักษะ การวิเคราะห์ได้อย่างเหมาะสม	4 มอบหมายโจทย์ปัญหา ด้าน การเมืองการปกครอง	
5 ทักษะการเลือกใช้ทฤษฎีทางการเมือง สามารถนำความรู้ทางทฤษฎีเป็นพื้นฐาน มาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง	5 การนำเสนอด้านการจัดทำ รายงานและการนำเสนอ ร่วมกัน	

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ผลการเรียนรู้	4.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	4.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ ในกลุ่มทั้งในบทบาท ของผู้นำหรือในบทบาทของผู้ร่วมทีม ทำงาน	1 สร้างกิจกรรมสถานการณ์การ ละลายพฤติกรรม เพื่อให้เกิด ความรู้สึก สามัคคี พร้อม ทำงานเป็นทีม	1 ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมงานหรือ ผู้เกี่ยวข้อง
2 สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์มาชี้นำ สังคมในประเด็นที่เหมาะสม	2 มอบหมายงานที่ต้องทำงาน ร่วมกันเป็นทีม	2 ประเมินจากข้อมูลที่ได้รับจากที่ นักศึกษาไปสัมภาษณ์
3 มีความรับผิดชอบในการกระทำของ ตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม	3 มีการแบ่งงานกันอย่างชัดเจน มอบหมายงานที่ต้องพูดคุย ประชุมร่วมกัน เพื่อมอบหมาย งาน ติดตามงาน ประเมินผล	3 ประเมินจากการมีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็น และการ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน หรือผู้เกี่ยวข้อง
4 สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการ แก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้ง ของตนเองและของกลุ่ม		
5 มีความรับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งของตนเองและทางวิชาชีพอย่าง ต่อเนื่องเรียนรู้ภาวะทางอารมณ์ของตนเอง เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้ เทคนิคการขอความช่วยเหลือ หรือขอ ข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการทำงาน		

6 สามารถวางตัวในตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม		
7 กล้าแสดงความคิดเห็นในขอบเขตของงานและภาระหน้าที่		
8 พัฒนาดตนเองจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการฝึกอบรม หรือการสอบถามเพื่อนร่วมงาน		

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ผลการเรียนรู้	5.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	5.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 ทักษะในการใช้เครื่องมือที่จำเป็นที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อการค้นคว้าและนำเสนองาน	1 มอบหมายงานผ่านระบบเทคโนโลยี การใช้ทักษะด้านเทคโนโลยี ในการนำเสนอข้อมูล	1 ประเมินจากเอกสาร ที่นำเสนอ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสื่อ
2 ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งปากเปล่าและการเขียน เลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนออย่างเหมาะสม	2 มอบหมายงานที่ต้องมีการสื่อสารโดยใช้ภาษาทั้งไทยและต่างประเทศ ทั้งการพูด การเขียน ในการประสานงาน	2 ประเมินจากเอกสารที่เขียน เช่น E-Mail ที่ใช้สื่อสารเพื่อการทำงาน
3 ทักษะในการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม	3 มอบหมายงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหา หรือนำเสนองาน	3 ประเมินจากผลการแก้ปัญหา โดยเน้นความถูกต้องเหมาะสม
4 ทักษะในการใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ ในการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการทำงาน เช่น การได้ตอบ แสดงความคิดเห็น ประสานการทำงาน การรับ-ส่งงาน การซักถามข้อสงสัย		
5 สามารถใช้เทคโนโลยี หรือ อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้า หาข้อมูลประกอบการทำงาน		
6 สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาที่เหมาะสม และส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน		

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	อาจารย์ผู้สอน
1	แนะนำลักษณะวิชา ขอบข่ายการเรียนรู้	3	- แนะนำลักษณะวิชา -,กิจกรรม- - การสอน และการประเมินผล - ความคาดหวัง ข้อตกลง ร่วมกัน	สดุดี คำมี
2-3	บทที่ 1 ความหมายและที่มาของสถาบัน ทางการเมืองไทย		- การบรรยาย การตอบ ข้อซักถาม - กิจกรรมท้ายบท	สดุดี คำมี
4-5	บทที่ 2 สถาบันรัฐธรรมนูญ		- การบรรยาย การตอบ ข้อซักถาม - กิจกรรมท้ายบท	สดุดี คำมี
6-8	บทที่ 3 สถาบันพระมหากษัตริย์		- การบรรยาย การตอบ ข้อซักถาม - กิจกรรมท้ายบท	สดุดี คำมี
9-10	บทที่ 4 สถาบันนิติบัญญัติ		- การบรรยาย การตอบ ข้อซักถาม - กิจกรรมท้ายบท	สดุดี คำมี
11-12	บทที่ 5 สถาบันฝ่ายบริหาร		- การบรรยาย การตอบ	สดุดี คำมี

			ข้อซักถาม กิจกรรมท้ายบท	
13-14	บทที่ 6 สถาบันตุลาการ		- การบรรยาย การตอบ ข้อซักถาม กิจกรรมท้ายบท	สดุดี คำมี
15	ทบทวนบทเรียนที่เรียนมาทั้งหมด พร้อมแนะแนวการอ่านหนังสือสอบ และทดสอบย่อยก่อนสอบปลายภาค เรียน	3	- การบรรยาย แนะนำ แนะแนวการอ่านหนังสือ ก่อนสอบ การทดสอบย่อย การตอบข้อซักถาม	สดุดี คำมี
16	สอบปลายภาค			

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรม ที่	ผลการ เรียนรู้*	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของ การประเมิน
1	1.1, 1.6,	ทดสอบย่อยครั้งที่ 1	4	10%
	1.7, 2.1,	สอบกลางภาค	8	20%
	2.4-2.6,	ทดสอบย่อยครั้งที่ 2	12	10%
	3.2	สอบปลายภาค	16	40%
2	1.1, 1.6, 1.7, 2.1, 2.4-2.6,	วิเคราะห์กรณีศึกษา คำนวณ การนำเสนอ รายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน	ตลอดภาค การศึกษา	20%

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. คำราและเอกสารหลัก

เชาว์วัศ เสนพงศ์ การเมืองการปกครองไทย โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ : 2547.
ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช ไตรลักษณ์รัฐกับการเมืองไทย การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยในสี่ทศวรรษ
สถาบันนโยบายศึกษา พีเพรส จำกัด กรุงเทพฯ.
จิตติพล ภักดีวนิช การสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาชนด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัยฝ่ายชุมชนและสังคม 2551.
ธีรยุทธ บุญมี สังคมวัฒนธรรมหลังการเลือกตั้งก.พ. 2548 การเปลี่ยนแปลงสังคม วัฒนธรรมการเมืองครั้ง
ที่ 2 ของไทย 2548.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ไม่มี

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์
- ผลการเรียนของนักศึกษา
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา จากการสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

ประเพณีบุญข้าวจี๋ วัดท่ากกแก

ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหนองสรวง จังหวัดเพชรบูรณ์

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

